DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 15 februari 1996 *

I mål C-226/94,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tribunal de commerce d'Albi (Frankrike), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Grand garage albigeois SA,

Établissements Marlaud SA,

Rossi Automobiles SA,

Albi Automobiles SA,

Garage Maurel & Fils SA,

Sud Auto SA,

Grands garages de Castres,

Garage Pirola SA,

Grand garage de la gare,

Mazametaine automobile SA,

Établissements Capmartin SA,

* Rättegångsspråk: franska.

Graulhet automobiles SA

och

Garage Massol SARL,

angående tolkningen av kommissionens förordning (EEG) nr 123/85 av den 12 december 1984 om tillämpning av fördragets artikel 85.3 på vissa grupper av försäljnings-och serviceavtal för motorfordon (EGT 1985 nr L 15, s. 16),

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden G. Hirsch samt domarna G.F. Mancini och F.A. Schockweiler (referent),

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: byrådirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— sökandena vid den nationella domstolen, genom advokaten Jean-Pierre Doury, Poitiers,

— Frankrikes regering, genom Catherine de Salins, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och Jean-Marc Belorgey, secrétaire des affaires étrangères, samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

— Greklands regering, genom biträdande juridiske rådgivaren Fokion Georgakopoulos, Statens rättsliga råd, och tillförordnade juristen Maria Basdeki, Statens rättsliga råd, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Francisco Enrique González Díaz, vid rättstjänsten, och Géraud de Bergues, nationell tjänsteman med förordnande vid rättstjänsten, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 16 november 1995 av: sökandena vid den nationella domstolen, företrädda av advokaten Jean-Pierre Doury, Frankrikes regering, företrädd av Jean-Marc Belorgey, Greklands regering, företrädd av Fokion Georgakopoulos, samt kommissionen, företrädd av Francisco Enrique González Díaz och Guy Charrier, nationell tjänsteman med förordnande vid rättstjänsten,

och efter att den 14 december 1995 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Genom dom av den 22 juli 1994, inkommen till domstolen den 2 augusti samma år, har Tribunal de commerce d'Albi med stöd av artikel 177 i EG-fördraget ställt en fråga för förhandsavgörande om tolkningen av kommissionens förordning (EEG) nr 123/85 av den 12 december 1984 om tillämpning av fördragets artikel 85.3 på vissa grupper av försäljnings-och serviceavtal för motorfordon (EGT 1985 nr L 15, s. 16).

2 Denna fråga har uppkommit inom ramen för en tvist mellan företagen Grand garage albigeois, Établissements Marlaud, Rossi Automobiles, Albi Automobiles, Garage Maurel & Fils, Sud Auto, Grands garages de Castres, Garage Pirola, Grand garage de la gare, Mazametaine automobile, Établissements Capmartin et Graulhet automobiles (nedan kallade "Grand garage albigeois m. fl.") och garage Massol avseende en talan om illojal konkurrens som de förstnämnda har väckt mot det sistnämnda företaget.

3 Grand garage albigeois m. fl., som är verksamma i det franska departementet Tarn, är alla ensamåterförsäljare av motorfordon av märkena Citroën, Ford, Honda, Peugeot och Renault.

4 Garage Massol i Albi i samma departement säljer, i egenskap av obunden grossist, nya fordon av olika märken, som är registrerade sedan mindre än tre månader eller som har rullat mindre än tre tusen kilometer. Företaget har ett lager med sådana motorfordon och har gjort reklam för dem i försäljningssyfte.

5 Grand garage albigeois m. fl. anser att garage Massol, som inte ingick i någon motorfordonstillverkares säljorganisation och som inte heller var en befullmäktigad mellanhand i enlighet med artikel 3.11 i förordning nr 123/85, har gjort sig skyldig till illojal konkurrens med hänsyn till dessa återförsäljare och har den 17 mars 1994 väckt talan vid Tribunal de commerce d'Albi i syfte att få garage Massol att upphöra med sin verksamhet och för att företaget skulle förpliktas att betala skadestånd för den skada som åsamkats genom att garage Massol har lurat till sig kunder och orsakat oordning inom säljorganisationen samt genom att återförsäljarna blivit tvungna att gå med på prissänkningar för att inte förlora sina kunder.

6 Grand garage albigeois m. fl. har ifrågasatt det lagenliga i garage Massols verksamhet, med åberopande av att det sistnämnda har brutit såväl mot ensamrättsavtalen som träffats mellan tillverkarna och återförsäljarna som mot gemenskapsbestämmelserna. Enligt dessa avtal har återförsäljarna inom ett angivet område exklusiv

etableringsrätt och ensamrätt avseende marknadsföring och försäljning av nya motorfordon, direkt eller indirekt genom sina agenter. Följaktligen skulle en återförsäljare av motorfordon som inte tillhör säljorganisationen för något märke inte kunna driva sin verksamhet annat än som befullmäktigad mellanhand i enlighet med artikel 3.11 i förordning nr 123/85 och på de villkor som angetts i kommissionens meddelande 91/C 329/06 av den 4 december 1991, som gällde "klargörande av mellanhänders verksamhet avseende motorfordon" (EGT nr C 329, s. 20). Enligt Grand garage albigeois gäller i synnerhet att mellanhanden begränsar sig till att handla för en köpares räkning — den slutliga användaren — och att det är förbjudet för mellanhanden att hålla ett lager samt att skapa förvirring genom att ge allmänheten, bland annat genom reklamåtgärder, ett intryck av att vara återförsäljare. Slutligen skulle leveranser av nya fordon till obundna återförsäljare alltid vara otillåtna.

7 Garage Massol anser å andra sidan att verksamheten som obunden återförsäljare är lagenlig. Ensamåterförsäljarna kan inte förbehålla sig ensamrätten till försäljning, då leveranser av nya motorfordon av ett bestämt märke till sådana obundna återförsäljare är möjliga så länge säljorganisationerna för motorfordon inte är fullständigt slutna. För närvarande säljer tillverkarna närmare 40 procent av produktionen utanför återförsäljarorganisationerna. Vidare gäller att mot bakgrund av principen om avtals relativa verkan, som är inskriven i den franska Code civil, är det endast parterna som är bundna av avtal om ensamåterförsäljning och dessa avtal kan inte ha någon verkan mot tredje man, som inte enligt någon bestämmelse är förbjuden att med vinst sälja nya motorfordon som denne förvärvat på tillåtet sätt. Slutligen kan ensamåterförsäljarna inte stödja sig på undantagsbestämmelserna i förordning nr 123/85, eftersom de villkor som föreskrivs i denna förordning inte har beaktats i återförsäljaravtalen.

8 Då Tribunal de commerce d'Albi fann att lösningen på den föreliggande tvisten var beroende av tolkningen av gemenskapsrätten, förklarade den målet vilande och ställde följande fråga för förhandsavgörande till domstolen:

"Kan franska återförsäljaravtal (Peugeot, Renault, Citroën, Ford och Honda) mot bakgrund av den allmänna juridiska principen om frihet i europeisk rätt ha verkan

mot en handlare som inte är avtalspart — i synnerhet för det fall en obunden återförsäljare införskaffat nya fordon på tillåtet sätt från en säljorganisation — och är då tillverkaren, dennes importör eller en medlem i säljorganisationen i en medlemsstat enligt förordning nr 123/85 eller domstolens rättspraxis berättigade att vända sig mot att en återförsäljare importerar och säljer i en medlemsstat på den enda grunden att han inte är en godkänd återförsäljare eller mellanhand?"

9 Med denna fråga vill den hänskjutande domstolen i huvudsak veta om förordning nr 123/85 skall tolkas på så sätt att den utgör hinder mot att en näringsidkare, som varken är godkänd återförsäljare och ingår i en bestämd motorfordonstillverkares säljorganisation eller befullmäktigad mellanhand i enlighet med artikel 3.11 i denna förordning, utövar verksamhet som obunden återförsäljare av nya motorfordon av detta märke.

10 För att svara på denna fråga bör det inledningsvis erinras om att enligt artikel 85.1 i fördraget är avtal mellan företag som kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen inom den gemensamma marknaden i princip oförenliga med den gemensamma marknaden och förbjudna. Enligt punkt 2 i denna artikel är sådana avtal ogiltiga, såvida inte bestämmelserna i punkt 1 förklarats icke tillämpliga av kommissionen i enlighet med punkt 3 i samma artikel.

11 Detta beslut om icke-tillämplighet kan fattas av kommissionen antingen i form av ett individuellt beslut avseende ett särskilt avtal i enlighet med rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT nr 13, 1962, s. 204), eller genom ett beslut om gruppundantag för vissa kategorier av avtal i enlighet med rådets förordning nr 19/65/EEG

av den 2 mars 1965 om tillämpning av fördragets artikel 85.3 på vissa grupper av avtal och samordnade förfaranden (EGT nr 36, 1965, s. 533). Genom en sådan undantagsförordning har kommissionen lagt fast de villkor enligt vilka förbudet i artikel 85.1 inte är tillämpligt på ett avtal som emellertid i sig uppfyller villkoren för ett förbud.

12 Förordning nr 123/85, som antogs av kommissionen på grundval av förordning nr 19/65, har till syfte att godkänna vissa försäljnings-och serviceavtal för motorfordon som annars skulle vara förbjudna.

13 Genom förordning nr 123/85 och på de restriktiva villkor som fastställts i denna är nämligen artikel 85.1, i enlighet med artikel 85.3, förklarad för icke tillämplig på de avtal genom vilka leverantören överlåter till en godkänd återförsäljare att inom ett angivet område främja distribution, försäljning och service av motorfordon och enligt vilka leverantören förbinder sig att inom det avtalade området leverera de varor som är föremål för avtalet endast till denne.

14 Från tillämpningen av artikel 85.1 undantas genom denna förordning även den skyldighet som leverantören ålagt den godkände återförsäljaren att inte sälja varor som omfattas av avtalet till återförsäljare som inte ingår i säljorganisationen (artikel 3.10), såvida det inte gäller mellanhänder, det vill säga den som handlar i den slutlige konsumentens namn och å dennes vägnar och som för detta syfte erhållit en skriftlig fullmakt (artikel 3.11).

15 Som domstolen redan har funnit, innehåller förordning nr 123/85, i egenskap av tillämpningsförordning för artikel 85.3 i fördraget, inte några tvingande föreskrifter

som direkt har inverkan på giltigheten och innehållet i avtalsvillkoren eller enligt vilka avtalsparterna tvingas att anpassa innehållet i avtalet, utan den är begränsad till att ge näringsidkare som är verksamma inom motorfordonsbranschen vissa möjligheter att, trots förekomsten av vissa typer av exklusivitetsvillkor och villkor om konkurrensbegränsning i deras försäljnings-och serviceavtal, låta dessa villkor undgå förbudet i artikel 85.1 (se dom av den 18 december 1986, VAG France, 10/86, Rec. s. 4071, punkterna 12 och 16).

16 I detta avseende kan det påpekas att förordning nr 123/85 — i enlighet med den funktion som denna tilldelats inom ramen för tillämpningen av artikel 85 i fördraget — endast avser de avtalsmässiga förhållandena mellan leverantörerna och deras godkända återförsäljare genom att uppställa de villkor som gäller för att vissa avtal skall vara tillåtna med hänsyn till konkurrensreglerna i fördraget.

17 Syftet med förordningen är således begränsat till att reglera innehållet i de avtal som parterna i en säljorganisation för en bestämd produkt lagenligt kan avtala om med hänsyn till reglerna i fördraget, enligt vilka alla konkurrensbegränsande åtgärder är förbjudna inom den gemensamma marknaden.

18 Härmed avgörs således endast det som parterna i ett avtal får eller inte får göra i sina förbindelser med tredje man, medan förordningen å andra sidan inte avser att reglera tredje mans verksamhet på marknaden utanför återförsäljaravtalen.

19 Sålunda skulle bestämmelserna i denna undantagsförordning inte kunna få någon inverkan på tredje mans rättigheter och skyldigheter i förhållande till de avtal som

träffats mellan motorfordonstillverkarna och deras ensamåterförsäljare och då inte heller på obundna grossisters rättigheter och skyldigheter.

20 Det framgår av det föregående att förordning nr 123/85 inte skulle kunna tolkas som ett förbud för en näringsidkare som inte tillhör den officiella säljorganisationen för ett bestämt motorfordonsmärke och som inte har ställning som befullmäktigad mellanhand i enlighet med denna förordning att utöva verksamhet som obunden återförsäljare av nya motorfordon av detta märke.

21 Vad slutligen gäller kommissionens ovannämnda meddelande 91/C 329/06 som åberopats av sökandena i huvudförfarandet, har detta endast till syfte att klargöra vissa begrepp som används i förordningen och skulle således inte kunna ändra den sistnämndas räckvidd.

22 Mot bakgrund av dessa omständigheter bör den hänskjutande domstolens fråga besvaras så, att förordning nr 123/85 skall tolkas på så sätt att den inte utgör hinder mot att en näringsidkare, som varken är godkänd återförsäljare i en bestämd motorfordonstillverkares säljorganisation eller befullmäktigad mellanhand i enlighet med artikel 3.11 i denna förordning, utövar verksamhet som obunden återförsäljare av nya motorfordon av detta märke.

Rättegångskostnader

23 De kostnader som har förorsakats den franska och den grekiska regeringen samt kommissionen, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

— angående den fråga som genom dom av den 22 juli 1994 förts vidare av Tribunal de commerce d'Albi — följande dom:

Kommissionens förordning (EEG) nr 123/85 av den 12 december 1984 om tillämpning av fördragets artikel 85.3 på vissa grupper av försäljnings-och serviceavtal för motorfordon skall tolkas på så sätt att den inte utgör hinder mot att en näringsidkare som varken är godkänd återförsäljare i en bestämd motorfordonstillverkares säljorganisation eller befullmäktigad mellanhand i enlighet med artikel 3.11 i denna förordning utövar verksamhet som obunden återförsäljare av nya motorfordon av detta märke.

Hirsch Mancini Schockweiler

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 15 februari 1996.

R. Grass

Justitiesekreterare

G. Hirsch

Ordförande på andra avdelningen